

Rutes per Santa Cristina

Ruta_{del} Balcà

Ajuntament de
Santa Cristina d'Aro

Santa
Cristina
té màgia

LA RUTA DEL BALCÀ
Ajuntament de Santa Cristina d'Aro
Àrea de Cultura
Juny, 2018

Crèdits: Ajuntament de Santa Cristina d'Aro. Fotografies: Ajuntament Santa Cristina d'Aro, Teresa Costa, Revista Gavarres, Centre de Documentació Històrica de la Garriga, Wikiloc, Pinteresc, El Ridaura, Guia de pescado, Pixabay, Evisos, Castroquilame, Flora Pittsburghensis.

PRESENTACIÓ

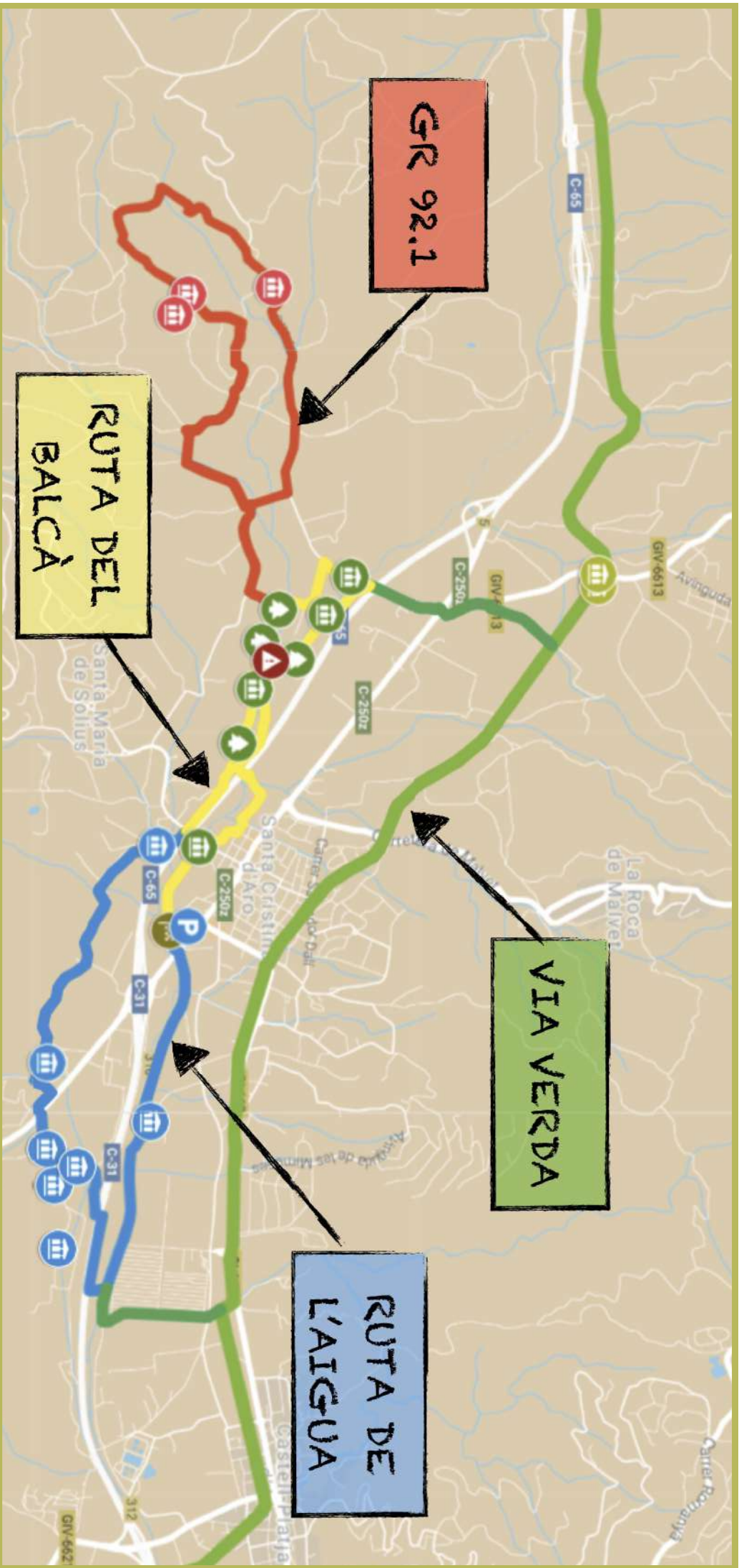
El **Balcà**, està situat a la banda oest del municipi de Santa Cristina d'Aro, al costat del Ridaura. Ocupa la plana fluvial d'aquest i és una zona de meandre on conflueixen la riera de Solius i el Ridaura.

La zona del Balcà actua com a connector ecològic de dues zones protegides: el Massís de l'Ardenya-Cadiretes i el de les Gavarres, els dos catalogats com a PEIN i inclosos dins la Xarxa Natura 2000.

La densitat de les copes dels arbres creen un microclima humit i fresc, que afavoreix el creixement de moltes espècies que no són pròpies del clima mediterrani, com ara les eurosiberianes.

L'itinerari proposat és una **ruta circular** a peu pla que transcorre al voltant d'un espai natural de gran interès paisatgístic i cultural. Al llarg de tota la ruta contemplarem diversos exemplars d'arbres monumentals, espècies naturals de gran interès, restes de rescloses, etc. La ruta del Balcà compta amb diferents itineraris alternatius, tot al voltant del Ridaura, entre Solius i el nucli de Santa Cristina. Es pot enllaçar per l'oest amb el **GR-92.1** que ens porta cap al Monestir de Santa Maria de Solius, el Castell de Solius i la Cova dels Moros. Per l'est hom es pot dirigir cap al sector de Tueda, on la **Ruta de l'Aigua**, ens conduirà fins a Castell-Platja d'Aro i Sant Feliu de Guíxols a través de Bujonis.

A més, pot esdevenir una ruta alternativa a la **Via Verda del Carrilet**. Per l'oest es connecta amb un enllaç des de Bell-lloc fins al Molí d'en Reixac. Per l'est enllaça amb la Ruta de l'Aigua, la qual a través de Bujonis ens conduirà fins al municipi de Castell-Platja d'Aro, on de seguida ja trobem el carrilet.

GR 92.1

RUTA DEL
BALCÀ

VIA VERDA

RUTA DE
L'AIGUA

FITXA TÈCNICA

Temps aproximat de l'itinerari: 1 hora i 10 minuts

Distància del recorregut: 4,60 km (circular)

Dificultat: Baixa

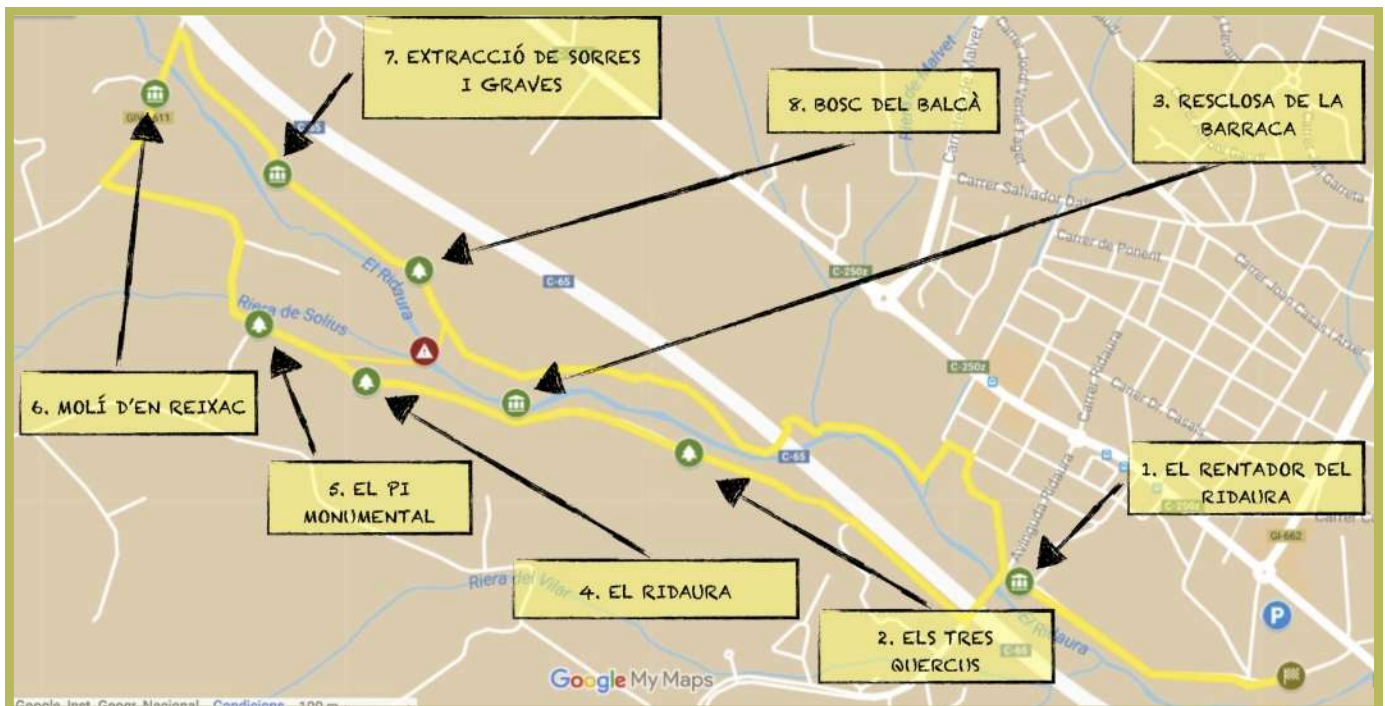
Desnivell acumulat: 18 metres

Punt d'inici i arribada: Pàrquing de l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro

Senyalització: Cartells *La Ruta del Balcà*

Observacions: Cal vigilar en època de pluges, ja que es pot travessar el Ridaura en alguna ocasió. També cal tenir en compte que per la zona hi poden passar bicicletes i vehicles a motor. Queda totalment prohibit tirar deixalles i arrencar plantes.

Per a més informació, podeu consultar el web de turisme de l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro: visitsantacristina.cat

DESCRIPCIÓ DE L'ITINERARI

Comencem l'itinerari al Pàrquing de l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro. Ens dirigim direcció a l'Espai Ridaura i agafem un petit camí que voreja el curs fluvial. Ràpidament trobarem el rentador del **Ridaura (1)**, unes pedres llises que antigament eren utilitzades per rentar la roba.

Immediatament arribem a l'Avinguda Ridaura, on girem a l'esquerra. Passem per sota el viaducte de la C-65 i girem a la dreta. Entrem en una pista de terra, amb l'autovia C-65 a la nostra dreta i al cap d'uns 400 metres arribem als **Tres Quercus (2)**. Són tres exemplars de *quercus*: alzina, surera i roure que destaquen per la seva monumentalitat i antiguitat.

En aquest punt, tenim el Ridaura a la nostra dreta i en diverses parts del riu, antigament s'hi instal·laren rescloses, que acumulaven l'aigua del curs fluvial. Al Balcà encara en queden les restes d'una d'elles, la de la **Barraca (3)**, la qual quedà destruïda pels aiguats del segle XX. Seguim el mateix camí i arribem a una zona on es pot creuar el **Ridaura (4)**. Aquí, cal anar amb compte, ja que en època de pluges, és perillós per les crescudes sobtades que aquest experimenta.

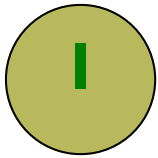
Ben aprop tenim el **Pi Monumental (5)**, un exemplar de pi pinyer de grans dimensions, que es calcula que té una antiguitat d'uns 200 anys.

Creuem la riera de Solius a través d'un pont petit i seguim el camí que passa entre alguns camps agrícoles. Aquest ens porta directament a la carretera GIV-6611. A tocar d'aquesta hi ha diverses masies i elements hidràulics, com el **Molí d'en Reixac (6)**, testimoni del passat agrícola de Santa Cristina i de la zona de Solius.

Seguim pel voral de la carretera, fins que passem el pont que creua el Ridaura i immediatament després, girem a la dreta. En el cas que aquest no porti aigua, podrem veure com la llera del riu està plena de **sorres i graves (7)**. Antigament eren explotades de forma manual per algunes persones del poble.

Continuem recte i ens endinsem per l'interior del **bosc del Balcà (8)**. Ràpidament tindrem la sensació d'estar en un ambient més humit. Aquesta zona esdevé un refugi de fauna i un lloc on creixen plantes i flors eurosiberianes, que es veuen afavorides per la frescor del Balcà.

El mateix camí desemboca en una pista i al cap de pocs metres passem per sota l'autovia C-65. Creuem la riera de Malvet i vorejant el Ridaura arribem al centre del poble. Seguint les indicacions acabarem al pàrquing de l'ajuntament de Santa Cristina d'Aro.

Punts d'interès **EL RENTADOR DEL RIDAURA**

Tot just començar ja topem amb el primer punt d'interès, el rentador del Ridaura. Es tracta d'unes pedres planes, les quals durant molts anys van servir per anar a rentar la roba.

Fins que no arribà l'aigua potable a Santa Cristina, només es té documentat un safareig municipal per anar a rentar la roba. No obstant això, la població local solia utilitzar l'aigua del Ridaura o de les rieres properes.

Mentre les dones del poble rentaven la roba, nens i nenes aprofitaven el temps per banyar-se i fou aquí on molts d'ells van aprendre a nedar.

2

Punts d'interès ELSTRES QUERCUS

Després de deixar enrere l'autovia C-65 i tenint el camp de golf a mà esquerra, de cop ens toparem amb tres exemplars monumentals de surera, alzina i roure. Aquests s'anomenen els Tres Quercus (*Quercus suber*, *Quercus ilex* i *Quercus humilis*).

Els tres fan glans a la tardor. Per distingir-los, heu de saber que les alzines i les sureres tenen les fulles petites i dures per suportar millor la calor i la sequera de l'estiu. El roure fa fulles més toves i grans que s'assequen i cauen a la tardor.

Al seu voltant hi ha altres exemplars de suros de grans dimensions, que els podrem identificar per tenir aquest material a la seva escorça. En cas d'incendi, el suro els protegeix i fa que tinguin més possibilitats de sobreviure al foc.

Alzina surera
Quercus suber

Alzina
Quercus ilex

Roure
Quercus humilis

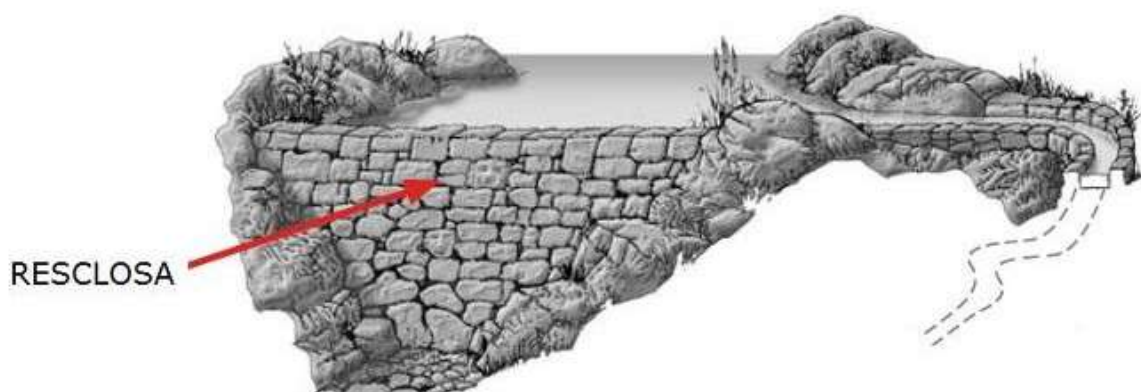
3

Punts d'interès RESCLOSA DE LA BARRACA

Les rescloses s'instal·len als cursos fluvials per tal de concentrar aigua i suposaven l'inici de la canalització que conduïa, posteriorment, l'aigua cap al molí.

Al Balcà hi ha la de la Barraca que formava part d'una antiga finca. El vell mas de la Barraca és datat del segle XVII, i estava situat just davant de l'actual, el qual és del segle XIX.

L'antiga finca estava situada als actuals *Camps de la Barraca*.

4

Punts d'interès EL RIDAURA

Seguint el camí, arribem a un punt on podem creuar el Ridaura i anar a l'altra riba del Balcà. El Ridaura en condiona tota la seva hidrologia, ja que el creua en la seva totalitat i condiona la vida del seu interior.

És una riera típicament mediterrània i de règim temporal que es caracteritza per portar aigua als mesos de primavera i tardor, que és quan plou més. En canvi, està sense cabal als mesos d'estiu i en èpoques de sequera. Antigament portava aigua tot l'any, però arran dels increments de demanda d'aigua dels anys 70, el riu es va començar a secar.

El Ridaura neix al municipi de Santa Cristina d'Aro, just al costat de l'ermita de Sant Baldiri, en ple Massís de l'Ardenya i desemboca al municipi veí de Castell-Platja d'Aro.

Antigament hi vivien granotes i anguiles que eren pescades pels cristinencs i cristinenques, en especial, els més petits.

Actualment hi creixen espècies pròpies del bosc de ribera com el vern, el freixe, pollancre, l'om i el salze. Tanmateix també hi ha espècies invasores com la canya comuna, l'acàcia i el plomall pampa.

Pollancre
Populus nigra

Vern
Alnus glutinosa

Salze
Salix acmophylla

Freixe
Fraxinus angustifolia

Acàcia
Robinia pseudoacacia

Canya comuna
Arundo donax

Plomall pampa
Cortaderia selloana

5

Punts d'interès **EL PI MONUMENTAL**

Al costat del pas del Ridaura hi ha un exemplar monumental de pi pinyer. Per contemplar-lo millor ens haurem d'allunyar uns metres i així apreciar el gran gruix del seu tronc i el gran perímetre de la seva copa. Aquest, mesura 20 metres d'altura i el seu pes s'estima en 8 tones. Es creu que deu tenir uns 200 anys, és a dir, quan les tropes de Napoleó assetjaven la ciutat de Girona, segurament aquest pi ja havia nascut.

El pi pinyer és una espècie autòctona de tota la franja mediterrània, que resisteix la calor i la sequera de l'estiu i les gelades no molt extremes de l'hivern.

6

Punts d'interès MOLÍ D'EN REIXAC

El molí d'en Reixac és una antiga masia testimoni del passat agrícola de Santa Cristina i en especial de la zona de Solius i de l'Ardenya-Cadiretes.

7

Punts d'interès EXTRACCIÓ DE SORRES I GRAVES

Després de creuar el pont del Ridaura de la carretera GIV-6611, si la riera està completament seca, podem veure com el seu llit està ple de sediments. En llocs com aquest, pagesos i vilatans van complementar les seves activitats, traient graves i sorra. Als anys 50 i 60, l'arribada de nous turistes i l'augment de la construcció d'habitatges, fa que creixi la demanda de materials com la sorra, la grava i la pedra.

L'ajuntament donava concessions a diverses persones per poder extreure aquests materials. La sorra es treia manualment amb pales i una cadena d'homes, amb uns garbells, seleccionaven la mida dels materials que necessitaven.

8

Punts d'interès EL BOSC DEL BALCÀ

A l'entrar al cor del Balcà experimentem una sensació de canvi de temperatura i humitat. A la meitat d'aquest punt hi ha el camí que creua el Ridaura i que comunica ambdues ribes, prop del Pi Monumental.

La zona del Balcà és un indret amb un ambient fresc i humit, gràcies al Ridaura i les rieres pròximes. També ho és per les copes dels arbres que hi creixen, que impedeixen que hi passi un excés de llum i calor i per tant es manté la humitat del sòl.

Per aquestes condicions, el Balcà acull un gran nombre d'espècies vegetals. Per una banda, hi ha vegetació eurosiberiana de gran interès que es barreja amb vegetació autòctona mediterrània, com ara alzines i pins.

Hi ha vegetació protegida com el marcòlic vermell (*Lilium martagon*) o la Ginesta linifòlia (*Genista linifolia*). També hi ha la gatassa (*Ranunculus ficaria*), la corona de rei (*Doronicum pardalianches*), la viola silvestre (*Viola sylvestris*), etc.

L'abundància d'arbres i la tranquil·litat del Balcà afavoreix que moltes espècies d'animals trobin en aquest indret refugi, alimentació i possibles zones de reproducció.

Algunes de les espècies més importants dins l'ecosistema i força sensibles a l'alteració de l'hàbitat són el teixó (*Meles meles*), la fagina (*Martes foina*) o el gat mesquer (*Genetta genetta*). També hi destaca la presència de rapinyaires com el duc (*Bubo bubo*), el gamarús (*Strix aluco*), l'aligot (*Buteo, buteo*) o l'esparver (*Accipiter nisus*).

PUNTS D'INTERÈS PROPERS

Suro del camp de golf

Es tracta d'una alzina surera (*Quercus suber*) de grans dimensions. Està situada a la part sud del Camp de Golf Costa Brava i té les mesures següents:

Alçada: 17 metres

Volta del tronc: 3,7 metres

Capçada: 20 metres

Església de Santa Maria de Solius

Inclòs dins la ruta GR-92.1 (Romanyà-Castell de Solius). Es tracta d'un monestir cistercenc que s'instal·là a la rectoria de l'església de Solius al 1967. Del complex en formen part l'església del segle XVIII, d'estil barroc rural, la qual conserva elements romànics. Aquests pertanyien a l'antic temple del segle XII, sobre el qual descansa l'església actual.

Al 1969 es feu una construcció annexa de nova planta, obra de l'arquitecte Joaquim Maggioni.

Castell de Solius

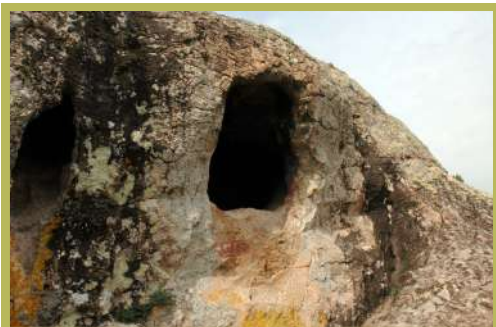
Inclòs dins la ruta GR-92.1 (Romanyà-Castell de Solius). No es sap amb exactitud l'origen de la construcció, tot i que en la documentació històrica, al 1208 és anomenat *castellum* per primer cop. Antigament també era conegut com a Castell de la Roca.

Al segle XV, el Castell de Solius va patir les revoltes camperoles de la guerra dels remences, que s'apoderaren de l'edifici i el derruïren completament.

Amb les guerres carlines del segle XIX, el castell fou novament fortificat. Finalment s'ensorrà degut a la forta tramuntana de l'any 1969.

Cova dels Moros

Inclòs dins la ruta GR-92.1 (Romanyà-Castell de Solius). Es tracta d'una cova artificial, en la que no s'han trobat materials arqueològics de cap tipus. És per aquest motiu que no es coneix amb certesa ni la cronologia, ni la funció d'aquesta.

Pel tipus de construcció, podria tractar-se d'una cova sepulcral de l'edat del bronze, tot i que també pot ser que s'utilitzés com a lloc d'habitació o dipòsit de gra.

Baixador de la Font Picant

Inclòs dins la Ruta Verda del Carrilet Girona-Sant Feliu de Guíxols. És l'antic edifici de la companyia del ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona, el qual fou bastit entre els anys 1890 i 1891. Feia funció d'estació-baixador, fins al 1969, que fou quan es va clausurar la línia.

Magatzem del manantial de Salenys

Inclòs dins la Ruta Verda del Carrilet Girona-Sant Feliu de Guíxols. És una edificació bastida durant els primers anys del segle XX, per tal d'utilitzar-lo com a magatzem d'aigua del manantial de Salenys.

Estava situat davant del baixador de la Font Picant, per tal de carregar les caixes al tren i distribuir l'aigua pels pobles de la Vall d'Aro.

A la façana en destaquen una sèrie de rètols de color blau que són la marca del producte.

Rutes per Santa Cristina

Ruta del Balcà

Ajuntament de
Santa Cristina d'Aro

CONSELL COMARCAL
DEL BAIX EMPORDÀ

Dipsalut
Organisme de Salut Pública
de la Diputació de Girona

Ajuntament de Santa Cristina d'Aro

Pl. Catalunya, núm. 1

17246 Santa Cristina d'Aro (Girona)

Tel. 972 837 010

www.visitsantacristina.cat

Turisme Santa Cristina d'Aro

@StaCristinaAro

@visitsantacristina